

סִיְהָרָא דְאַתְפְּסִיאַ וְלֹא נְהִירָא. וְעַל דָּא בְכֶסֶה לְיוֹם חֲגֵנוּ, בְּה"א, דְאַתְפְּסִיאַ סִיְהָרָא. וּבְמָה נְהִיר. כִּלְא בְתִיּוּבְתָא, וּבְקָל שׁוּפְרָא, דְכְתִיב, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה כְּדִין יִי בְּאוֹר פְּנֵיךָ יְהִלְכוּן.

רעיא מהימנא

בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ וְגו'. (ויקרא כ"ג) פְּקוּדָא (מ"ב) דָּא, לְתַקְוַע שׁוּפְרָא בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה, דְּהוּא יוֹמָא דְדִינָא לְעֻלְמָא, פְּמָה דְאוֹקִימְנָא. וְהָא אוֹקִמְוָה דְכְתִיב, תַּקְעוּ בְּחֻדְשׁ שׁוּפְרָא בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגֵנוּ. וְהָא אַתְמַר. דְּהָאִי אִיהוּ יוֹמָא דְסִיְהָרָא אַתְפְּסִי בֵּיה, וְקֵאִים עֻלְמָא בְּדִינָא. בְּגִין, דְּהָהוּא מְקַטְרְגָא, חֲפִי וְכַסִּי וְאַנְעַל פְּתִחָא עַל מְלַכָּא, אַתְר דְּדִינָא שְׂרִיא, לְמַתְבַּע דִּינָא עַל עֻלְמָא.

וְאִי תִימָא, אִיךְ אַתְיִיהִיב לִיה רְשׁוּ לְהֵהוּא מְקַטְרְגָא לְחַפְּאָה וּלְמַתְבַּע דִּינָא. אֶלָּא וְדָאִי בְּיָדָא דְהָאִי מְקַטְרְגָא, שׁוּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַתְבַּע דִּינָא עַל כָּל עֻלְמָא, וְשׁוּי לִיה יוֹמָא יְדִיעָא, לְמַתְבַּע קַמִּיה כָּל דִּינִין דְּעֻלְמָא, דְּהָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד לִיה וְשׁוּי לִיה קַמִּיה, לְמַהוּי דְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלָקָא, וְשְׂרִיא עַל כִּלְא. וְרָזָא דָּא, (קהלת ג') וְהֶאֱלֹהִים עֲשָׂה שְׂרִירָאוּ מְלַפְנִיו. מָאִי עֲשָׂה. עֲשָׂה לְהָאִי מְקַטְרְגָא, וְאַתְקִין לִיה קַמִּיה, לְמַהוּי סִיְיָפָא שְׁנָנָא עַל כָּל עֻלְמָא. וְכָל דָּא (דף צ"ט ט"ו א') בְּגִין דִּינְחִלוּן מְקַמִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּלְא. וְדָא אִיהוּ סְנְטִירָא, דְּתַבַּע חוּבֵי בְּנֵי נֶשָׂא, וְתַבַּע דִּינָא, וְתַפִּיס בְּנֵי נֶשָׂא וְקַטִּיל לֹון וְאַלְקֵי לֹון, כִּלְא כְּמָה דְנִפְיָק מִן דִּינָא.

בְּגוּוּנָא דְּהָהוּא מְמוּנָה בֵּית דִּין דְּלַתְפָּא, דְּאַתְיִיהִיב לִיה רְשׁוּ לְאַדְפְּרָא קַמִּי בִּי דִינָא, פְּלוּנֵי עֶבֶד כְּךָ, וּפְלוּנֵי עֶבֶר עַל כְּךָ, וּלְמַתְבַּע עֲלִייהוּ דִינָא. וְתַנָּן, רְשׁוּ אַתְיִיהִיב לְהֵהוּא מְמוּנָה בֵּית דִּין, לְאַנְעַלָּא עַל בִּי דִינָא פְּתִחָא, עַד דִּיגְזָרוּן דִּינָא עַל כָּל מָה דְאִיהוּ תַבַּע, וְלִית רְשׁוּ לְבֵית דִּין לְדַחֲיָא לִיה. בְּגִין (ישעיה סא) כִּי אֲנִי יִי שְׂיִגְזָרוּ דִּין עַל כָּל מָה שְׁהוּא תוֹבַע, וְאִין רְשׁוּת לְבֵית דִּין לְדַחֲוֹת אוֹתוֹ, מִשׁוּם (ישעיה סא) כִּי אֲנִי

הַלְבָּנָה. וּבְמָה מְאִירָה? הַכֵּל בְּתִשׁוּבָה, וּבְקוּל שׁוּפְרָא, שְׁפָתוּב אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. אַז - ה' בְּאוֹר פְּנֵיךָ יְהִלְכוּן.

רְעִיא מְהִימְנָא

בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ וְגו'. מַצְוָה זֹו לְתַקְוַע שׁוּפְרָא בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה, שְׁהוּא יוֹם הַדִּין לְעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂבַאֲרָנוּ. וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׁפָתוּב תַּקְעוּ בְּחֻדְשׁ שׁוּפְרָא בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגֵנוּ. וְהָרִי נְתַבְּאָר. שְׁזָהוּ יוֹם שְׁבוּ מִתְפַּסָּה הַלְבָּנָה, וְהָעוֹלָם עוֹמֵד בְּדִין. מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ הַמְקַטְרְגַּ חוֹפָה וּמְכַסָּה וְנוֹעַל אֶת הַפְּתַח עַל הַמְּלָךְ, הַמְּקוּם שְׁהָדִין שׁוּרָה לְתַבַּע דִּין עַל הָעוֹלָם.

וְאִם תֵּאמַר, אִיךְ נִתְּנָת רְשׁוּת לְאוֹתוֹ הַמְקַטְרְגַּ לְכַסּוֹת וּלְתַבַּע דִּין? אֶלָּא וְדָאִי בְּיָד הַמְקַטְרְגַּ הַזֶּה שֵׁם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַבַּע דִּין עַל כָּל הָעוֹלָם, וְשֵׁם לוֹ יוֹם יְדוּעַ לְתַבַּע לְפָנָיו אֶת כָּל דִּינֵי הָעוֹלָם, שְׁהָרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשָׂה אוֹתוֹ וְשֵׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו, שְׁתַּהֲיָה יְרֵאת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָה וְשׁוּרָה עַל הַכֵּל. וְסוּד זֶה - (קהלת א) וְהֶאֱלֹהִים עֲשָׂה שְׂרִירָאוּ מְלַפְנִיו. מָה עֲשָׂה? עֲשָׂה אֶת הַמְקַטְרְגַּ הַזֶּה וְהַתְקִין אוֹתוֹ לְפָנָיו לְהִיּוֹת חֶרֶב שְׁנוּנָה עַל כָּל הָעוֹלָם, וְכָל זֶה כְּדִי שְׂרִירָאוּ כֻלָּם מְלַפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ הַשׁוּטֵר שְׁתוֹכַע אֶת חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם, וְתוֹבַע דִּין, וְתוֹפֵס בְּנֵי אָדָם וְהוֹרֵג אוֹתָם, וּמְלָקָה אוֹתָם, הַכֵּל כְּפִי שְׂיוּצָא מִן הַדִּין.

כְּמוֹ אוֹתוֹ הַמְּמַנָּה שֶׁל בֵּית הַדִּין שְׁלַמְטָה, שְׁנִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת לְהַזְכִּיר לְפָנָיו בֵּית הַדִּין: פְּלוּנֵי עֲשָׂה כְּךָ, וּפְלוּנֵי עֶבֶר עַל כְּךָ. וּלְתַבַּע עֲלִייהֵם דִּין. וְשְׁנִינוּ, נִתְּנָה רְשׁוּת לְאוֹתוֹ מְמַנָּה בֵּית דִּין לְנוֹעַל עַל בֵּית הַדִּין אֶת הַפְּתַח עַד מִשׁוּם (ישעיה סא) כִּי אֲנִי